

Minister Sprawiedliwości

DL-III.446.1.2024

Warszawa, 13 czerwca 2025 r.

**Pani
Katarzyna Bis – Płaza
Sekretarz
Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji**

Szanowna Pani Sekretarz,

w załączeniu uprzejmie przekazuję *projekt stanowiska Rządu do komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o stowarzyszeniach, ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (druk nr 868)*, z uprzejmą prośbą o przedstawienie go do rozpatrzenia przez Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji w trybie obiegowym.¹

1. Projekt ustawy został wniesiony przez Komisję do Spraw Petycji. Zakłada on wprowadzenie do systemu prawnego rozwiązania pozwalającego na szybką rejestrację stowarzyszeń w oparciu o wzorzec statutu. Projektowane rozwiązania nie zastępują obecnej ścieżki rejestracji stowarzyszeń, lecz stanowią rozwiązanie dodatkowe.

Projektodawcy zamierzają osiągnąć zakładane cele przez:

- wprowadzenie możliwości uchwalenia statutu stowarzyszenia również przy wykorzystaniu wzorca statutu. Wymagałoby to wypełnienia formularza statutu udostępnionego w systemie teleinformatycznym i opatrzenia go kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym przez wszystkie osoby zamierzające założyć stowarzyszenie. Uchwalenie statutu stowarzyszenia poddanego tej procedurze następowałoby po wprowadzeniu do systemu teleinformatycznego wszystkich danych koniecznych do jego uchwalenia oraz opatrzeniu ich podpisem elektronicznym,
- wprowadzenie możliwości zmiany statutu stowarzyszenia uchwalonego przy wykorzystaniu wzorca statutu. Będzie on mógł być zmieniony przy wykorzystaniu wzorca uchwały zmieniającej statut stowarzyszenia udostępnionego w systemie teleinformatycznym, pod warunkiem, że wcześniej nie był zmieniany w inny sposób niż przy wykorzystaniu tego wzorca,

¹ Podstawa prawna: § 53 i 54 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów

- rozszerzenie funkcjonalności utrzymywanego przez Ministra Sprawiedliwości systemu teleinformatycznego służącego do prowadzenia Krajowego Rejestru Sądowego, poprzez umożliwienie w nim także zakładania stowarzyszeń oraz podejmowania innych czynności w odniesieniu do stowarzyszeń, których statut jest uchwalany przy wykorzystaniu wzorca statutu udostępnionego w tym systemie,

- zobowiązanie sądu rejestrowego do rozpoznania w terminie jednego dnia od daty wpływu także wniosku o wpis stowarzyszenia, którego statut został uchwalony przy wykorzystaniu wzorca statutu, udostępnionego w tym systemie.

2. W projekcie stanowiska Rady Ministrów wskazuje się, że proponowane zmiany, co do ich podstawowego kierunku, zasługują na aprobatę.

Wprowadzenie możliwości uchwalenia statutu stowarzyszenia oraz dokonania jego zmian przy wykorzystaniu wzorca może istotnie przyczynić się do przyspieszenia i ułatwienia procesu rejestracji stowarzyszeń. Określenie wzorca statutu oraz wzorca uchwały zmieniającej statut stowarzyszenia będzie powodować, że ingerencja w treść takiego wzorca będzie niedopuszczalna. Założyciele będą mogli jedynie wybrać warianty uregulowania lub uzupełnienia określonych postanowień wzorca, o ile są one wyraźnie dopuszczone w ramach dokumentu.

Konsekwencją wprowadzenia uproszczeń do procedury rejestracji stowarzyszenia powinno być wprowadzenie ograniczeń podmiotowych w zakresie możliwości skorzystania z trybu uproszczonego, co wynika m. in. z założenia o ograniczonym zakresie badania wniosku o rejestrację oraz dołączonych do wniosku dokumentów przez sąd rejestrowy, które powinno zakończyć się w jeden dzień po złożeniu wniosku. Możliwość założenia stowarzyszenia przy użyciu wzorca statutu powinna więc być wyłączona dla cudzoziemców, dla stowarzyszeń międzynarodowych i stowarzyszeń należących do organizacji międzynarodowych, dla stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego, dla związków stowarzyszeń, dla stowarzyszeń, których możliwość utworzenia jest uzależniona od uzyskania od MON, MSWiA (innych organów przez nich wskazanych) stosownego zezwolenia, a także terenowych jednostek organizacyjnych stowarzyszenia.

W projekcie stanowiska Rządu zauważa się, że proponowane rozwiązania są wzorowane na już istniejących w ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 18, dalej: „ksh”) i stosowanych do niektórych typów spółek. Obecnie z wykorzystaniem wzorca, w jednodniowym instrukcyjnym terminie rozpoznania wniosku, można założyć spółki w czterech formach prawnych: spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, spółkę jawną, spółkę komandytową i prostą spółkę akcyjną (tzw. spółki S24). Dla takich spółek, z chwilą ich zawiązania, powstaje szczególny „status”, którego zaletą jest możliwość dokonywania różnych czynności prawnych, poza podpisaniem umowy i jej zmianą, których wzorce zostały określone w drodze rozporządzenia. Z uwagi na istniejące wymagania systemowe dla systemu S24,

analogiczne uregulowania, jak dla spółek S24, należy przewidzieć również dla stowarzyszeń.

W związku z tym, w projekcie stanowiska Rządu postuluje się wprowadzenie w projektowanej ustawie podstawy prawnej do dokonywania przez stowarzyszenia wyszczególnionych, ściśle określonych czynności, które mają być dokonywane przy użyciu wzorców udostępnionych w systemie teleinformatycznym. Projektowane przepisy powinny być uzupełnione o upoważnienie ustawowe do określenia wzorców tych czynności i dokumentów.

Wskazuje się także, że projektowane przepisy powinny być uzupełnione o przepis wzorowany na art. 7¹ § 2 Kodeksu spółek handlowych, który przewiduje, że uchwalenie statutu oraz jego zmiana oraz ewentualnie inne czynności stowarzyszenia możliwe do dokonania przy wykorzystaniu wzorca uchwały o przyjęciu statutu lub innych wzorców w systemie teleinformatycznym są wykonywane za pośrednictwem konta, o którym mowa w art. 53d ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 217, z późn. zm.).

W projekcie stanowiska Rządu podniesiono zastrzeżenia do propozycji zmiany ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zwanej dalej „u.k.s.c.”. Zgodnie bowiem z art. 17 ust. 3 Prawa o stowarzyszeniach postępowanie w sprawach o wpis lub zmianę wpisu stowarzyszenia oraz terenowej jednostki organizacyjnej do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego jest wolne od opłat sądowych. Stowarzyszenia są więc ustawowo zwolnione z obowiązku uiszczenia opłat sądowych od wniosków wskazanych w tym przepisie. W projekcie proponuje się natomiast znowelizowanie przepisów u.k.s.c. i wprowadzenie odpłatności niektórych, wymienionych w tym przepisie wniosków o wpis stowarzyszenia do rejestru (tj. wniosku o zarejestrowanie stowarzyszenia, którego statut został uchwalony przy wykorzystaniu wzorca statutu udostępnionego w systemie teleinformatycznym oraz wniosku o zarejestrowanie stowarzyszenia, jeżeli dotyczy on jednocześnie wpisu do rejestru przedsiębiorców). Jeżeli celem projektodawcy jest świadome wprowadzenie opłat od wniosków obejmujących niektóre czynności „wzorcowe”, to należałoby konsekwentnie odstąpić też od ustawowego zwolnienia stowarzyszeń od opłat sądowych, które zostało przewidziane w art. 17 ust. 3 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach i uzasadnić wprowadzenie odpłatności wniosków, które obecnie są wolne od opłaty sądowej. Celowość ewentualnego odstąpienia od ustawowego zwolnienia stowarzyszeń od opłat sądowych powinna być jednak poprzedzona pogłębioną analizą i szczegółowo uzasadniona. Projektodawca nie przedstawił uzasadnienia do takiego rozwiązania. W związku z tym, w tym zakresie przyjęte w komisyjnym projekcie rozwiązanie oceniono negatywnie, postulując wykreślenie z projektu przepisu odnoszącego się do określenia opłaty za wpis (jak również zmianę wpisu) do rejestru stowarzyszeń stowarzyszenia

założonego z wykorzystaniem wzorca statutu udostępnionego w systemie teleinformatycznym.

W projekcie stanowiska Rządu wskazano także, że określenia wymagają skutki finansowe dla budżetu państwa związane z potrzebą rozszerzenia funkcjonalności utrzymywanego przez Ministra Sprawiedliwości systemu teleinformatycznego służącego do prowadzenia Rejestru, poprzez umożliwienie w nim także zakładania oraz podejmowania innych czynności w odniesieniu do stowarzyszeń, których statut jest uchwalany przy wykorzystaniu wzorca statutu, udostępnionego w tym systemie. Wdrożenie proponowanych rozwiązań wymaga bowiem wykonania istotnych zmian w systemie teleinformatycznym obsługującym KRS. Zmiany te będą wymagały wcześniejszej analizy związanej z wprowadzeniem nowego typu wzorca dla nowego rodzaju podmiotu, zwłaszcza w kontekście planowanych na 2025 r. prac koncepcyjnych związanych z przeniesieniem systemu S24 na Portal Rejestrów Sądowych.

W projektowanym stanowisku wskazuje się również, że niezależnie od kosztów samej modyfikacji niezbędne jest uwzględnienie w ocenie kosztów ponoszonych przez budżet państwa również kosztów związanych z wymaganym wsparciem kadrowym do przeprowadzenia oraz utrzymywania wdrożonych zmian w systemie. W chwili obecnej Ministerstwo Sprawiedliwości wskazuje na konieczność zapewnienia dwóch dodatkowych etatów z mnożnikiem 4,0 (analityk biznesowy i analityk systemowy).

Proponuje się pozytywne zaopiniowanie kierunku zmian proponowanych w komisyjnym projekcie ustawy, z zastrzeżeniem zgłoszonych uwag, rekomendując jednocześnie określenie terminu wejścia w życie projektowanej ustawy na 1 stycznia 2027 r., tj. terminu w którym przewiduje się zakończenie prac związanych ze zmianami w zakresie funkcjonowania systemów teleinformatycznych KRS.

3. Projekt został poddany uzgodnieniom w trybie § 35 ust. 1 i 2 Regulaminu pracy Rady Ministrów, w toku których uwagę zgłosił Minister Finansów.

Zgłoszona uwaga nie została uwzględniona. Stanowisko Ministra Sprawiedliwości względem uwagi Ministra Finansów zawiera protokół rozbieżności, stanowiący załącznik do niniejszego wniosku.

Potrzeba rozpatrzenia projektu przez Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji w trybie obiegowym jest uzasadniona koniecznością pilnego opracowania stanowiska Rady Ministrów ze względu na deregulacyjny charakter niektórych rozwiązań zawartych w projekcie oraz etap prac sejmowych nad projektem (projekt znajdował się na etapie pierwszego czytania w Sejmie RP).

Z wyrazami szacunku

Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Załączniki:

1. Tekst projektu stanowiska Rządu,
2. Protokół rozbieżności,
3. Lista kontrolna osiągania interoperacyjności przez system teleinformatyczny, którego dotyczy projekt ustawy.